

مدارس هزاره سوم

۰۲۱-۶۴۲۶

دسته بندی داده ها

دبیر : مهشید ریاضی

حساب هشتم

آمار : علم جمع آوری اطلاعات، دسته بندی آنها، تفسیر و تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری از این اطلاعات را علم آمار می گوئیم.

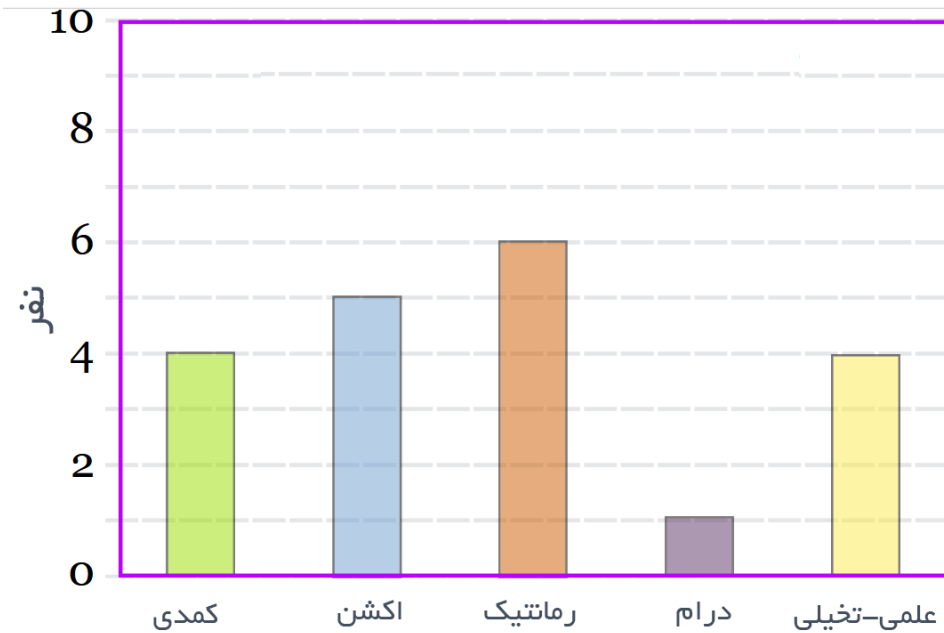
داده های آماری : اطلاعات عددی به دست آمده در علم آمار را داده های آماری می گوئیم.

نمودارهای آماری: برای بررسی و مقایسه ی آسان تر داده های آماری از نمودارها استفاده می شود.

انواع نمودارهای آماری:

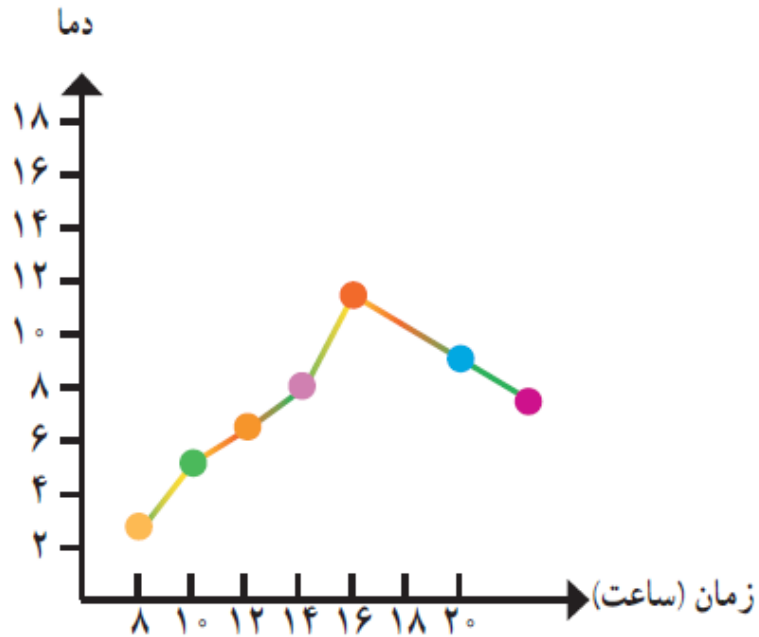
► (۱) نمودار میله ای (ستونی):

نموداری است که برای مقایسه ی داده ها مورد استفاده قرار می گیرد.

۲) نمودار خط شکسته :

برای نمایش تغییرات کاربرد دارد و در مسائل اقتصادی مانند تغییرات قیمت کالاها یا وضعیت پیشرفت درسی دانش آموزان در زمان های مختلف و تغییرات دما و ... مورد استفاده قرار می گیرد.

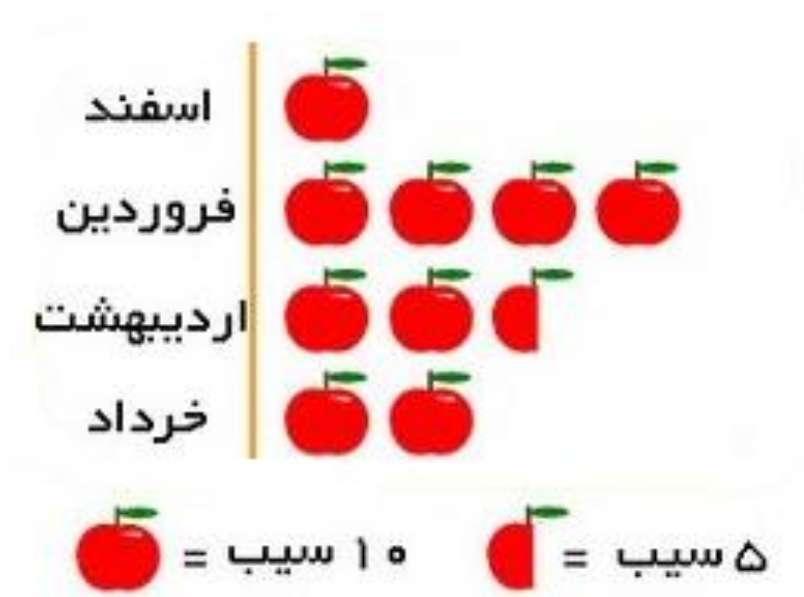

تغییرات دما در یک روز

نمودار خط شکسته برای نشان دادن تغییرات در یک مدت مشخص

۳) نمودار تصویری:

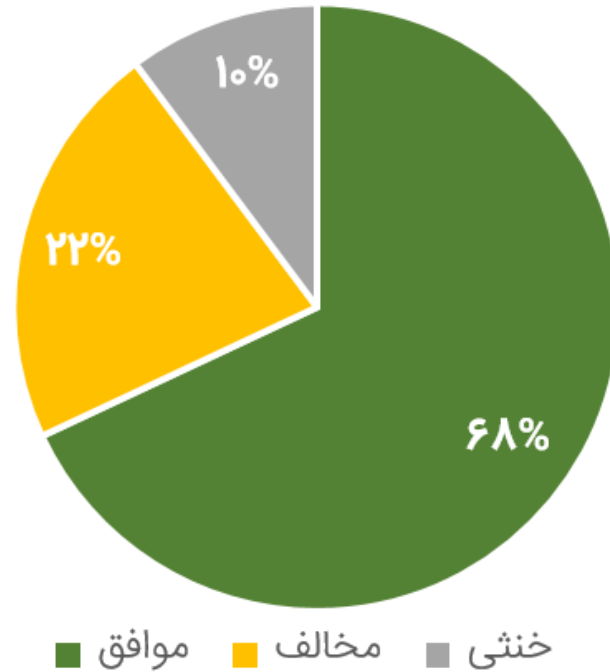
برای نشان دادن مقادیر تقریبی و بسیار بزرگ مانند جمعیت مورد استفاده قرار می گیرد.

۴) نمودار دایره ای:

از این نمودار برای نشان دادن داده ها به صورت نسبت یا درصد استفاده می شود.

نظر سنجی مشتریان

دسته بندی داده ها:

اگر تعداد داده های جمع آوری شده در یک موضوع، زیاد باشد، برای بررسی داده ها آنها را دسته بندی می کنیم.

► مراحل دسته بندی داده ها:

۱. **تعیین دامنه تغییرات:** به اختلاف بین بزرگترین و کوچکترین داده، دامنه تغییرات می گوئیم.

مثال: در داده های زیر، دامنه تغییرات چند است؟

۱۴, ۱۱, ۱۷, ۱۵, ۱۳, ۱۹, ۱۶, ۱۰

۲. تعیین طول دسته (حدود دسته):

حاصل تقسیم دامنه تغییرات بر تعداد دسته ها ، طول دسته را معین می کند.

$$\text{طول دسته} = \frac{\text{دامنه تغییرات}}{\text{تعداد دسته}}$$

نکته : در فرمول بالا، عدد مربوط به تعداد دسته ها در متن سوال مطرح می شود.

مثال: اگر دامنه تغییرات تعدادی داده آماری برابر با ۱۸ و تعداد دسته ها ۳ باشد، طول دسته را به دست آورید.

۳. تعیین فراوانی هر دسته:

به تعداد داده هایی که در یک دسته قرار دارند، فراوانی آن دسته می گوئیم که می توانیم تعداد آن را با عدد و یا با چوب خط (خط نشان) نشان دهیم.

۴. تعیین حدود دسته ها:

داده های آماری باید بر اساس فراوانی آنها، در دسته هایی قرار بگیرند. این دسته ها که دارای محدوده خاصی هستند، حدود دسته نامیده می شود و به صورت $a \leq x < b$ نشان داده می شود که طول دسته همان $b - a$ است.

نکات مهم :

- ▶ در دسته بندی داده ها ، در همه دسته ها طول دسته باید عدد ثابتی باشد.
یعنی اگر در یکی از دسته ها طول دسته ۵ باشد، در همه دسته های دیگر نیز طول دسته باید ۵ باشد.
- ▶ در جدول فراوانی ها، مجموع فراوانی ها با تعداد داده ها برابر است.
- ▶ در حدود دسته ها نیز باید از کوچک ترین داده به بزرگ ترین داده برسیم.
- ▶ از روی جدول می توان نمودار ستونی را رسم کرد.

تمرین:

داده های زیر، نمرات درس ریاضی کلاس هشتم را نشان می دهد. با توجه به این داده ها آنها را در ۵ دسته، دسته بندی کرده و جدول فراوانی آنها را رسم کنید.

۱۰, ۱۱, ۱۲, ۱۵, ۱۴, ۱۴ / ۵, ۱۶, ۱۷, ۱۸, ۱۱, ۱۰ / ۵, ۱۵ / ۵, ۱۵, ۱۴, ۱۲, ۱۳, ۱۲ / ۵, ۲۰, ۱۹, ۲۰